

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN: NL10NWAB0636750906
KvK: 67682065

088 88 90 100
info@waterschaplimburg.nl
www.waterschaplimburg.nl

Fractie AWP
Mevrouw M. Hilders

datum 12 december 2023
uw kenmerk
zaaknr. 2023-Z15013
documentnr. WLDOC-1037746042-8144
onderwerp Beantwoording artikel 35-vragen over ontoereikende hoogwaterbescherming van de dorpen aan de Maas liggende in de gemeente Stein en de verhoogde veiligheidsrisico's voor de bewoners ten gevolge van de flessenhalswerking van het gebied die wordt versterkt door de pijpleidingen

Beste mevrouw Hilders,

Per e-mail van 29 november 2023 heeft u aan het dagelijks bestuur een aantal vragen gesteld over ontoereikende hoogwaterbescherming van de dorpen aan de Maas liggende in de gemeente Stein. De veiligheidsrisico's voor de bewoners ten gevolge van de flessenhalswerking van het gebied en de aanwezigheid van de pijpleidingen

U schrijft: *"Tijdens het hoogwater van juli 2021 zijn er op het traject Maasband-Nattenhoven van de Grensmaas diepe erosiekuilen tot meer dan 10 m in de Maasbodem opgetreden. Dit traject kenmerkt zich als flessenhals tussen twee verruimingstrajecten van het Grensmaasproject. De flessenhals was destijds nog knellender omdat de verruimingslocaties Maasband en Urmond-zuid nog niet gereed waren. Er lopen drie Air Liquide leidingen in het gebied waar stikstof en zuurstof doorheen lopen. Ook is sprake van een Pall-leiding waarmee nafta getransporteerd wordt. Een extra nafta leiding is gepland door PPS ten behoeve van ondermeer Chemelot. De risico's van de flessenhalsfunctie van het landschap worden versterkt in Meers door de bestaande Air Liquide leidingen voor zuurstof en stikstof en de nieuwe plannen voor een PALL (nafta) leiding. En bij Urmond door een bestaande PALL (nafta) leiding. Met de erin gelegen leidingen bij Meers en de locaties Urmond-noord en Berg aan de Maas is sprake van een permanent vergroot flessenhalsrisico dat vraagt om extra veiligheidsmaatregelen. Wij vragen ons af of dit veiligheidsbesef wel voldoende bij de bevoegde gezagen en de betrokken bedrijven PPS en Chemelot aanwezig is. Immers, in 2021 is hier zware schade opgetreden: de leidingen zijn bloot gespoeld, dit had een milieuramp kunnen worden in 2021! De Vlaamse betonnen veerstoep Berg-Meeswijk (zijde Meeswijk) is weggeslagen, en ook bij Berg aan de Maas waren er diepe erosiekuilen in de Maasbedding. Hier staat de residentie Casa Montana (twee woontorens) boven op een steile verdedigde oever.*

De bodem is echter onverdedigd. Als de oeververdediging afgeschoven was, had de situatie voor deze residentie zeer ernstig kunnen worden. Ook aan deze risicovolle situatie voor de bewoners is sinds 2021 geen verandering gekomen.

Het traject Maasband-Nattenhoven blijft een flessenhals omdat hier veel cruciale infrastructuur bij elkaar komt (leidingen met gevaarlijke stoffen in de oevers en onder de Maas, bebouwing dicht op de Maas en een veerpont met betonnen veerstoeppen), wat rivierverruiming moeilijk maakt. In deze flessenhals is de grindlaag van de Maasbodem bovendien zeer dun. Hieronder bevinden zich fijne zanden uit het tijdperk mioceen. Alle omstandigheden bij elkaar maken dat hier nadrukkelijk sprake is van een buitensporige risicolocatie. Het risico van het doorbreken van de grindlaag en het uitspoelen van de fijne zandlaag met diepe erosiekuilen tot gevolg is al in het MER Grensmaas (2003) en diverse latere studies onderkend en beschreven. Als beheersmaatregel zijn destijds in opdracht van Projectbureau Maaswerken bodem- en oeververdedigingen (BOB's) ontworpen die onderdeel van het Grensmaasproject werden. In 2005 is het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) Grensmaas vastgesteld. De genoemde BOB's zijn echter niet aangelegd. Het beschreven risico heeft zich in 2021 in de realiteit daadwerkelijk voorgedaan. Worden de juiste lessen hieruit wel getrokken?

Dienaangaande heb ik de volgende vragen."

Onderstaand treft u de antwoorden op de door u gestelde vragen. Wellicht ten overvloede willen we u graag voorafgaand aan de beantwoording wijzen op de taakverdeling tussen het rijk en ons als waterschap. De waterbeheerder is verantwoordelijk voor het operationele waterbeheer. Dat zijn de waterschappen voor de regionale watersystemen en het Rijk voor de hoofdwatersystemen. De waterbeheerder legt de condities vast om de strategische doelstellingen van het waterbeheer te realiseren, bepaalt de concrete maatregelen en voert deze uit. In Nederland is het Rijk waterbeheerder van hoofdwatersysteem de Maas (Rijkswaterstaat). Het waterschap is beheerder van (een groot deel van) de primaire waterkeringen in Limburg.

Vraag 1

Waarom was er onvoldoende bodem- en oeververdediging op dit (bekende!) risicotraject aanwezig?

Antwoord vraag 1

Het Rijk is als waterbeheerder van de Maas verantwoordelijk voor de bodem- en oeververdediging van de Maas. Het WL heeft geen publiekrechtelijke taak.

Vraag 2

Hoe groot was in juli 2021 het gevaar voor omwonenden en hoe dichtbij is een complete milieuramp geweest (m.b.t. de leidingen)? Is deze bijna-ramp geëvalueerd door u of door danwel met RWS? Kunt u deze en de rapportages en overlegverslagen aan ons overleggen?

Antwoord vraag 2

Zie ook antwoord op vraag 1. Het Rijk is als waterbeheerder van de Maas verantwoordelijk voor eventuele vervuilingen van de Maas. Het WL heeft geen publiekrechtelijke taak.

Vraag 3

Waar eindigt de verantwoordelijkheid van het Waterschap m.b.t. de stabiliteit van de oevers nabij waterkeringen en waar begint de verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat als rivierbeheerder?

Antwoord vraag 3

Waterschap Limburg is verantwoordelijk voor het goed functioneren van de primaire waterkeringen in beheer van het waterschap. Op het moment dat er geen primaire kering in beheer van het waterschap aanwezig is, is de stabiliteit van de bodem en oevers een volledige verantwoordelijkheid van RWS.

Vraag 4

In 2021 en 2022 zijn er herstelwerken uitgevoerd. Deze zijn vooral gericht geweest op de hernieuwde aanleg van de Maaskruising van de leidingen en het opvullen van de diepste erosiegaten. Zijn deze herstelwerken wel voldoende om herhaling te voorkomen?

Antwoord vraag 4

Zie ook de eerdere beantwoording bij vraag 1, 2 en 3: Het Rijk is als waterbeheerder van de Maas verantwoordelijk voor de uitgevoerde herstelwerkzaamheden.

Vraag 5

Is er een bodemverdediging over de lengte van de dunne grindlaag aangelegd om herhaling van uitspoeling van mioceen zand te voorkomen? Of zijn hier nu concrete plannen voor?

Antwoord vraag 5

Zie het antwoord op vraag 4.

Vraag 6

Acht u de huidige situatie veilig? Hoe staan we er op dit traject voor als het om hoogwaterveiligheid gaat en welke plannen zijn er nog?

Antwoord vraag 6

Het Rijk is als waterbeheerder van de Maas verantwoordelijk voor de bodem- en oeeververdediging. Het WL heeft geen publiekrechtelijke taak.

Voor een actuele stand van zaken van de dijkversterkingsopgaven van WL in de gemeente Stein verwijzen we u naar bijgaand overzicht van de opgaven voor de gemeente Stein conform Maas2050 zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 28 september 2022:

https://www.waterschaplimburg.nl/publish/pages/7161/2022-09-20_wl_maas2050_factsheets_stein.pdf

Vraag 7

Acht u het plan voor een nieuwe naftaleiding bij Meers niet op gespannen voet staan met het na te streven veiligheidsniveau? Is hierover contact met het bedrijf PPS, RWS, de Provincie Limburg en de gemeente Stein? Heeft of bent u bereid hiertegen stappen te ondernemen?

Antwoord vraag 7

Het voorgenomen tracé loopt (deels) door de publiekrechtelijk beschermde zones van onze waterkeringen. Over de (voorgenomen) nieuwe naftaleiding bij Meers is daarom contact met o.a. PPS en de bevoegde gezagen. In de “Beleidsregels Keur Waterschap Limburg 2019” zijn voor pijpleidingen (drukleidingen) de eisen opgenomen waaraan nieuwe leidingen moeten voldoen die worden aangelegd in de publiekrechtelijk beschermde zones van onze waterkeringen. Deze beleidsregel is in 2019 door het dagelijks bestuur vastgesteld en gepubliceerd en wordt als zodanig bij nieuwe vergunningaanvragen door WL toegepast.

Het vergunningverleningstraject voor de nieuwe naftaleiding bij Meers wordt in zogenaamde samenloop met het Rijk opgepakt.

Voor de volledigheid verwijzen wij u naar:

[Beleidsregel van het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg houdende regels omtrent de beleidsregels van de keur Beleidsregels Keur Waterschap Limburg 2019 deel 2 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)

Volledigheidshalve merken wij op dat deze beleidsregels ook na inwerkingtreding van de Waterschapsverordening (1 januari 2024) onverkort van toepassing zijn/blijven.

Vraag 8

Is er prioritaire aandacht voor de onveilige situatie van de residentie Casa Montana (twee woontorens) boven op een steile verdedigde oever zonder verdedigde bodem? Is over deze onveilige situatie met de gemeente Stein overleg geïnitieerd?

Antwoord vraag 8

Zie antwoord op vraag 3. Het Rijk is als waterbeheerder van de Maas verantwoordelijk voor de bodem- en oeververdediging. Het WL heeft hier geen publiekrechtelijke taak.

Vraag 9

Voldoet de bodem- en oeververdediging (BOB) bij Meers nog aan de noodzakelijke vereisten van dit moment en de nabije toekomst? Deze BOB is in 2007 op basis van de inzichten van destijds aangelegd. Intussen zijn er nieuwe klimaatinzichten, waardoor de maximale belasting mogelijk toeneemt, en het Grensmaasproject heeft zich ook verder ontwikkeld. Worden deze inzichten en ontwikkelingen volwaardig meegenomen?

Antwoord vraag 9

De BOB Meers is voor een deel van belang voor de stabiliteit / standzekerheid van een deel van het dijktraject Meers. Momenteel wordt door RWS (NL) en de Vlaamse Waterweg (BE) een gezamenlijk onderzoek opgestart waarin de vraag centraal staat of de BOB Meers (nog) voldoet aan de eisen van dit moment en de nabije toekomst. Bij dit onderzoek worden de meest recente inzichten (zoals geometrie, invloed (toekomstige) projecten, hydraulische belasting) gebruikt. Het waterschap wordt bij dit onderzoek betrokken als waterkeringenbeheerder. De veiligheidseisen voor de waterkering zijn hierbij voor het waterschap leidend.

Vraag 10

Zijn u nog meer risicolocaties bekend, waar (nog) geen passende maatregelen genomen zijn?

Antwoord vraag 10

Zie ook de eerdere beantwoording ten aanzien van taken en verantwoordelijkheden.

Het Rijk is als waterbeheerder van de Maas verantwoordelijk voor de bodem- en oeeververdediging. Bij het in antwoord 9 genoemde onderzoek (van RWS en de Vlaamse Waterweg) wordt voor het gehele traject van grofweg de E314 tot Berg a/d/ Maas beschouwd of de (aanwezige) bestortingen en aftegeling van de Maas nog voldoen aan de eisen van dit moment en in de nabije toekomst. Voor het waterschap zijn hierbij de stabiliteit van de bestortingen nabij de (primaire) waterkeringen van belang.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 35 van het Reglement van orde voor de vergaderingen van het algemeen bestuur zal een afschrift van deze brief ter kennisneming worden toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.

Met vriendelijke groet,

het dagelijks bestuur van Waterschap Limburg,

de secretaris-directeur,

de waarnemend dijkgraaf

ir. E.J.M. Keulers MMO

drs. L.H.J. Verheijen